

Korištenje sredstava iz Programa ruralnog razvoja

U javnosti se mnogo toga izreklo od početka provedbe Programa ruralnog razvoja i prvog natječaja koji je raspisan i prije nego što je Europska komisija usvojila hrvatski Program ruralnog razvoja, ali mnoge poruke vezano uz korištenje bespovratnih sredstava iz Programa ruralnog razvoja i tvrdnje (ali ne i činjenice) koje se mogu čuti i na televiziji i u tiskanim medijima, nisu mjerodavne, a slika koja se šalje u javnost nije ispravna, niti poželjna.

Postavljaju se razna pitanja; tko je kriv za zavrslame, nejasnoće i nepravilnosti u pravilnicima, je li tko i kako zgriješio, treba li mijenjati uvjete natječaja, kako se budući projekti, gdje završava bespovratni novac...

Drugi natječaj iz operacije 4.1.1. (u prvom su uočene nepravilnosti i oduzete su potpore velikim poljoprivrednim sustavima u vrijednosti više od 300 milijuna kuna, ali točne podatke i razloge odbijanja projekata Ministarstvo poljoprivrede, nažalost, nikad nije objavilo) samo je dio natječaja koji je imao dva odvojena poziva: a) peradarstvo i svinjogojstvo, te b) voće i povrće.

Nije podijeljena sva potpora

Koliko je ukupan natječaj bio uspješan s promijenjenim kriterijima iz prvog natječaja, nakon već "opjevanih" nepravilnosti oko stvaranja umjetnih uvjeta i reakcije javnosti, znat će se nakon što se objave rezultati iz drugog dijela za voće i povrće. No, što na osnovu samo ovog prvog (peradarstvo i svinjogojstvo) možemo zaključiti?

Od 83,7 milijuna i 80 prijavitelja, njih je osam (10%) dobilo sredstva u visini 70 milijuna kuna (tablica 1). Znači nije niti podijeljena sva potpora, jer da su sredstva dodijelili devetom po redu, probili bi gornji prag raspoloživih sredstava od tih 83,7 milijuna. Tih 10 % i nije tako loš postotak, ako to usporedimo s nekim natječajima za poduzetnike iz npr. 2013. ili

2014. godine kad je postotak prolaznosti bio također oko 10%. Tada nitko nije dizao galamu. No, tada je bilo manje novaca, pa je to bilo i za (matematički) očekivati. No, sad je novca značajno više, a još uvijek malo ljudi dobiva potporu (govorim o drugom pozivu iz operacije 4.1.1., jer to ni u kom slučaju ne vrijedi za neke druge natječaje, pogotovo one iz drugih operativnih programa („Konkurentnosti i kohezija“ i „Učinkoviti ljudski potencijali“). Razloge za to treba tražiti u pravilima i kriterijima.

Naime, u natječaju za peradarstvo i svinjogojstvo maksimalna potpora bila je 3 milijuna EUR. U tablici 1 vidljivo je da je njih dvoje (od osam) dobilo maksimalan iznos od gotovo 23 milijuna kuna. Taj je iznos očito mnogima prevelik i stav je struke da ga treba smanjiti. Zato npr. i nije podijeljeno svih 83,7 milijuna, jer nisu mogli onom devetom po redu dodijeliti njegovih 23 milijuna, jer bi tada, probili prag ukupno raspoloživih 83,7 milijuna kuna sredstava.

Novci i apetiti

U prvom je natječaju ukupan raspoloživi iznos bio 370 milijuna kuna. Nakon što su u Ministarstvu poljoprivrede vidjeli koliko su porasli apetiti „velikih“ tvrtki, odnosno poduzetnika, te koliko su oni novaca kroz svoje umjetno stvorene uvjete i tvrtke pohlepno zatražili u svojim prijavama, tad su mudro, gradeći sebi alibi, a spomenutim „velikima“ i dalje osigura-

Pomoćnik ministra poljoprivrede, Krešimir Ivančić izjavio je (mi konzultanti znamo za tu inicijativu) da će potpora biti smanjena na maksimalno 1 milijun EUR. To je možda dobar put. No, je li najbolji, opet će pokazati vrijeme. Jer, ne postoji neki pametan razlog zašto je netko stavio baš jedan milijun. Nema tu nekih istraživanja (da budemo iskreni) oko toga kolike su investicije potrebne, koliko iznosi prosječna investicija na terenu, itd.... da bi taj iznos bio baš idealnih 1 milijun EUR. Valja imati na umu da je prosječan iznos zatražene potpore u ovom natječaju bio čak četiri puta veći, tj 4,1 milijun (veća maksimalna pojedinačna potpora utječe pozitivno na veću vrijednost planirane investicije). Ali, da je u ovom natječaju koji je prošao, maksimalni iznos bio 1 milijun EUR, tada bi novac dobilo 18 korisnika (tablica 2). Dakle, više nego dvostruko. Lako je zaključiti da bi intervencija u limit donijela neke rezultate, tj. da bi više korisnika dobilo sredstva.

vajući novac, pitali zainteresiranu javnost (HGK, HPK, konzultante, itd..) slaže li se da se alokacija podigne s prvotnih 370 na čak 862 milijuna kuna. Zainteresirana javnost tad je to naivno i s oduševljenjem odobrila jer je pomislila da će biti više novaca za sve i da će efekt investicije i ruralnog razvoja biti moguć i ranije. No, ta javnost nije znala da od tih 862 milijuna, više od polovice (negdje u visini onih prvotnih 350 milijuna kuna) potražuju „veliki“ i da